

Wat schieten we op met kunst?

lezing wetenschapsjournalist Mark Mieras

aantekeningen van de lezing in Heerenveen jan 2024

-

Voor de mens is plezier belangrijk.

We zijn eigenaardig middelmatig, vergeleken met dieren (jaguar rent harder, eekhoorn klimt beter, vliegen kunnen we al helemaal niet)

We hebben zo lang overleefd omdat we slim zijn.

Het zit diep in onze genen om steeds slimmer te worden.

We zijn eigenlijk geboren om naar school te gaan.

Je kunt je dus ook afvragen waarom niet ieder kind graag naar school gaat.

Waarom zijn we zo nieuwsgierig en speels?

En willen we graag plezier maken?

Dat heeft te maken met onze drang om slimmer te worden.

Plezier zie je terug in de hersenen; het zandlopertje loopt dan vol.

Dan krijg je energie van wat je doet.

Bv: naar theater gaan, boeken lezen – daar word je gelukkig van en heeft waarde!

Kinderen

Uit onderzoek is gebleken dat op scholen waar meer aandacht is voor cultuur meer kinderen door gaan leren. Ook kinderen van laagopgeleide ouders.

Cultuureducatie verhoogd dus kansengelijkheid.

Als we kijken in de hersenen dan zien we **verbindingen**.

De kleuterjuf is belangrijker dan de professor.

Die heeft het meeste invloed op hoe de hersenen zich ontwikkelen.

Je kunt het zien aan het kind als er veel verbindingen worden gemaakt. Hoe?

Aan het gezicht, je ziet blijdschap.

In onze samenleving nemen we plezier niet zo serieus.

Denk maar aan het toetje nadat je spruitjes hebt gegeten of spelen nadat je je taak hebt volbracht.

Maar plezier is belangrijk bij het leren, in het onderwijs!

Alles is mogelijk als je maar plezier hebt.

Het is het meest geavanceerde leersysteem.

Kinderen bouwen zichzelf en dat is gedreven door plezier!

Menskinderen zijn trage starters, maar we kunnen alles leren.

Kinderen houden van **muziek**.

Het helpt bij het leren luisteren, helpt klank van een taal te herkennen.

En het helpt om zelfsturing te ontwikkelen. Hierbij kun je denken aan: timing, werkgeheugen, zelfcontrole, gerichte aandacht, flexibiliteit, planning.

Laten we nu eens kijken naar het onderwijs in Nederland.

Het onderwijs is gefixeerd op resultaat

foto: gras = cognitie

maar wat er onder de grond zit is even belangrijk: de wortels – daar zit ons vermogen om een leven lang te groeien en te ontwikkelen. Dat noem ik **leefcognitie**. De belofte voor de toekomst. Deze bestaat uit:

1. Nieuwsgierigheid

Kinderen worden nieuwsgierig geboren.

bv ontdekken van eigen schaduw

Op school daalt de nieuwsgierigheid, het wordt afgeremd want past vaak niet in de les of het tempo dat de leerkracht aanhoudt.

Vb: Directeur had gedicht opgehangen en daarin een woord afgeplakt. Kinderen gingen op zoek naar het ontbrekende woord, inspelen op nieuwsgierigheid en zo ontdekten ze op speelse wijze het gedicht.

2. Durf te experimenteren

Durf fouten te maken, niet perfect zijn, vallen – dit zorgt voor ontwikkeling.

Ontwikkel je vermogen om te leren van je fouten.

School moet een veilige omgeving bieden om fouten te maken.

Externe beheersoriëntatie (veel controle door ouders/omgeving, zij bepalen)

Interne beheersoriëntatie (je bepaalt zelf)

3. Openstaan voor verrassing, creativiteit

Onderwijs is erg testgericht, meer gericht op antwoorden dan vragen.

We zitten vast in onze overtuiging, dat maakt het moeilijk om nieuwe wegen te vinden – om 'buiten de box' te denken. Onze hersenen hebben niet in de gaten dat ze in de box zitten.

Goed om kinderen te leren om zich open te stellen voor iets nieuws.

4. Durf je over te geven

Dit leer je goed door bewegen.

Bijv. touwtjespringen en mn het moment dat je moet inspringen of dansen.

Daar waar je plezier activeert krijg je voorsprong.

5. Veerkracht, weerbaarheid

Dit gaat over het belang van ongemak. Stress is spanning en dat is niet altijd slecht.

Er zijn 3 manieren om ermee om te gaan:

1. reptielenbrein – disassociatie – rood
2. zoogdierenbrein – vlucht – oranje
3. positieve stress – hoe kan ik hiervan leren? – groen

Voorbeeld video pianist; zij heeft het verkeerde stuk ingestudeerd en je ziet de paniek als ze dat ontdekt. De dirigent blijft rustig – 'heeft een groene lamp op zijn gezicht'. Hij helpt haar – geeft haar vertrouwen.

6. Zelfvertrouwen

Vb: Onderzoek met twee groepen en woordjes leren.

Aandacht voor wat je wel kunt – helpt het zelfvertrouwen
aandacht voor wat je niet kunt

Het verhaal dat je jezelf verteld is belangrijk!

In je hersenen heb je het:

-Gele netwerk: (dat delen we met de dieren) = actie, je doet wat je moet doen

-Blauwe netwerk: is dagdromen, verwerken, sociale kwesties die je bezighouden nadenken over jezelf.

Het is belangrijk om een verhaal te hebben, trots te zijn.

vb over pijnlijke behandeling en hoe patiënten dat ervaren – verhaal is wat we onthouden.

Als je gespannen bent is leren moeilijker.

Als je ontspannen bent leer je gemakkelijker.

Onderzoek waarbij kinderen vaak werden gevraagd werd om over zichzelf te vertellen.

Cultuureducatie gaat ook altijd over een verhaal!

Waarom teken je wat je tekent, dans je wat je danst, maak je wat je maakt.

Gaat over bewustwording en zelfreflectie.